

Micro-economie (deel 4)

De marktform volkomen concurrentie:

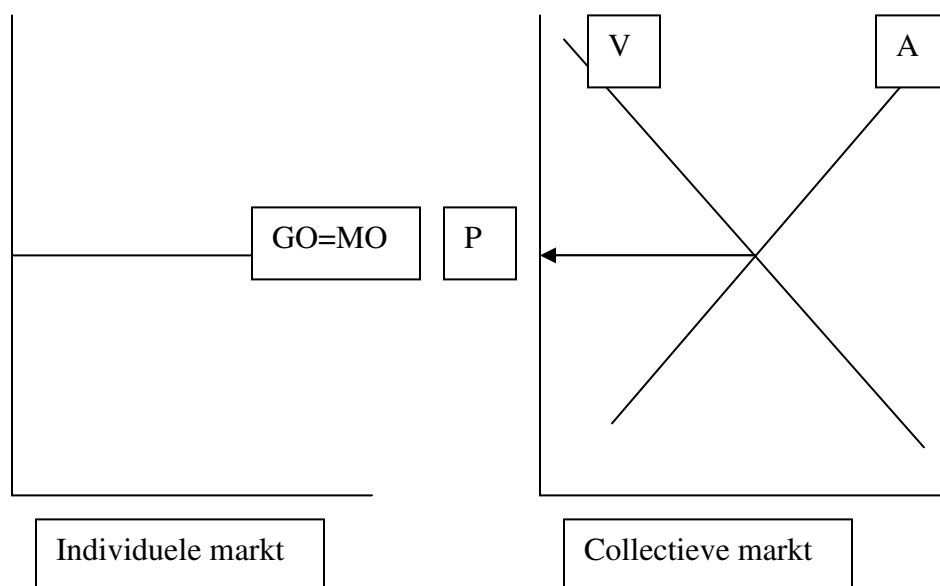
Het onderscheid tussen de verschillende marktformen zit niet aan de kostenkant. Het gaat dus niet om hoe men produceert. Het verschil zit aan de opbrengstkant. Het heeft te maken met hoe men verkoopt.

Onder volkomen concurrentie zijn er heel veel aanbieders die allemaal precies hetzelfde product aanbieden. Verder is de markt volledig doorzichtig. De vraagcurve naar het product van een individuele producent loopt daarom horizontaal. Dit betekent dat de vraagcurve voor een individuele producent volkomen elastisch is. De meest kleine prijsverhoging heeft tot gevolg dat alle klanten weglopen. Immers er zijn voldoende substituten.

De vraagcurve voor de hele markt heeft echter een dalend verloop. Als de marktprijs stijgt, zullen mensen minder kopen maar niet allemaal weglopen. Immers als de prijs op de markt stijgt zijn er geen directe substituten.

Op de collectieve markt wordt de prijs bepaald door vraag en aanbod. Hoe de aanbodcurve tot stand komt zullen we in dit hoofdstuk laten zien. De vraagcurve wordt niet aan een nader onderzoek onderworpen. We veronderstellen eenvoudigweg dat deze een dalend verloop heeft.

We hebben dus te maken met een individuele markt en een collectieve markt. Op de collectieve markt ontstaat de prijs door vraag en aanbod. Op de individuele markt loopt de vraagcurve horizontaal ter hoogte van de prijs die op de collectieve markt is ontstaan. De situatie is dus de volgende:

Toelichting bij de grafiek:

Op de collectieve markt komt een prijs (P) tot stand door vraag en aanbod. Op de individuele markt is deze prijs een gegeven. De prijsafzetlijn (vraaglijn) van de individuele producent loopt daarom horizontaal. Het is de GO-lijn en tevens de MO-lijn van de individuele producent.

Immers er geldt altijd: $GO = P$

Nu geldt er ook nog dat: $GO = MO$

Immers de producent krijgt een vaste prijs. Als hij een extra eenheid product verkoopt neemt zijn totale opbrengst toe met de prijs van het product.

$MO = \text{marginale opbrengst} = \frac{\Delta TO}{\Delta Q} = \text{de extra opbrengst door de verkoop van een extra product.}$

De volgende vraag die we ons nu stellen is: hoeveel gaat de individuele producent produceren en verkopen?

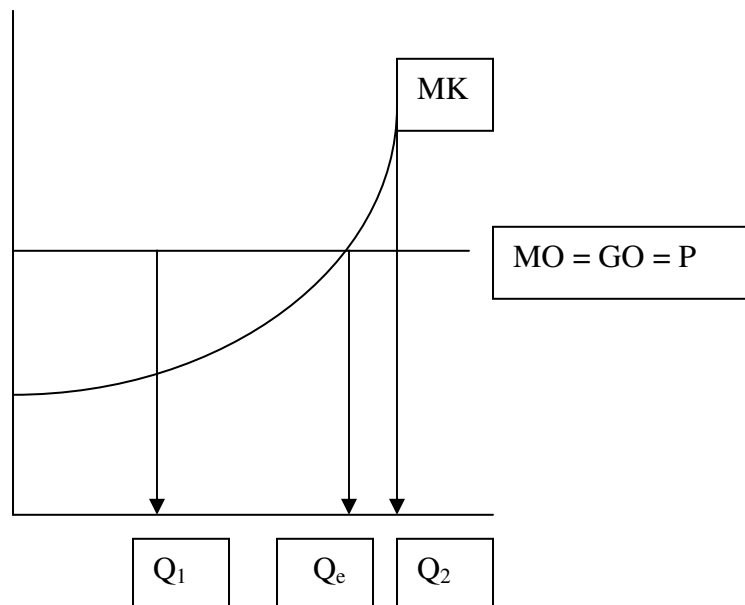
Om deze vraag te beantwoorden moeten we twee dingen weten:

1. Wat is zijn doel?
2. Hoe lopen de kostenlijnen?

Laten we veronderstellen dat de producent streeft naar maximale winst. Welke kostenlijnen hebben we dan nodig om te bepalen hoeveel hij gaat produceren? Eigenlijk maar één lijn. De marginale kostenlijn.

Immers we weten dat er maximale winst is als: $MO = MK$

In de onderstaande grafiek is een MO- en MK-lijn getekend. Waar de twee lijnen elkaar snijden vinden we de hoeveelheid waarbij de winst maximaal is.

Toelichting bij de grafiek:

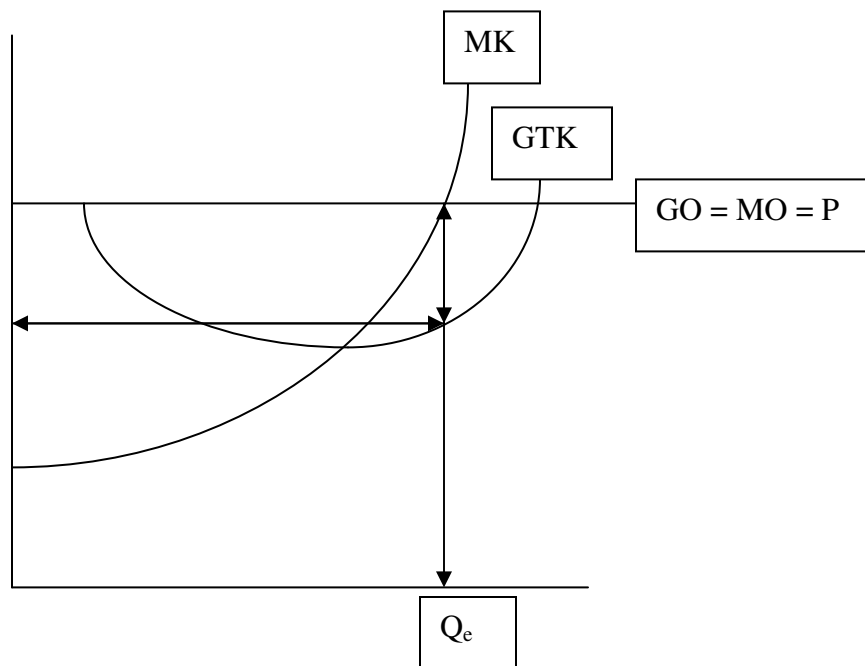
Dat de winst maximaal is bij een hoeveelheid Q_e kan als volgt worden berekend. Stel de producent produceert Q_1 . Is dit een optimale situatie? Uiteraard niet. Hij kan zijn winst vergroten door nog meer producten te produceren. Immers het volgende product dat hij zal maken levert meer op (MO) dan het hem kost (MK).

Stel dat de producent Q_2 produceert. Is dit een optimale situatie? Ook niet. Immers het laatste product dat hij heeft gemaakt heeft hem meer gekost (MK) dan het hem heeft opgeleverd (MO). Dat had hij dus beter niet kunnen doen. Dat laatste product heeft zijn winst juist kleiner gemaakt.

We weten dus dat de winst maximaal is bij Q_e . Maar hoe hoog de winst daar is weten we niet. We weten ook niet of daar wel winst wordt gemaakt. We weten alleen dat het het best mogelijke is. Dit betekent dat daar maximale winst of minimaal verlies is.

Als we willen weten hoe hoog de winst is moet er nog een lijn bij, namelijk die van de GTK (gemiddelde totale kosten).

In de onderstaande grafiek is die getekend.

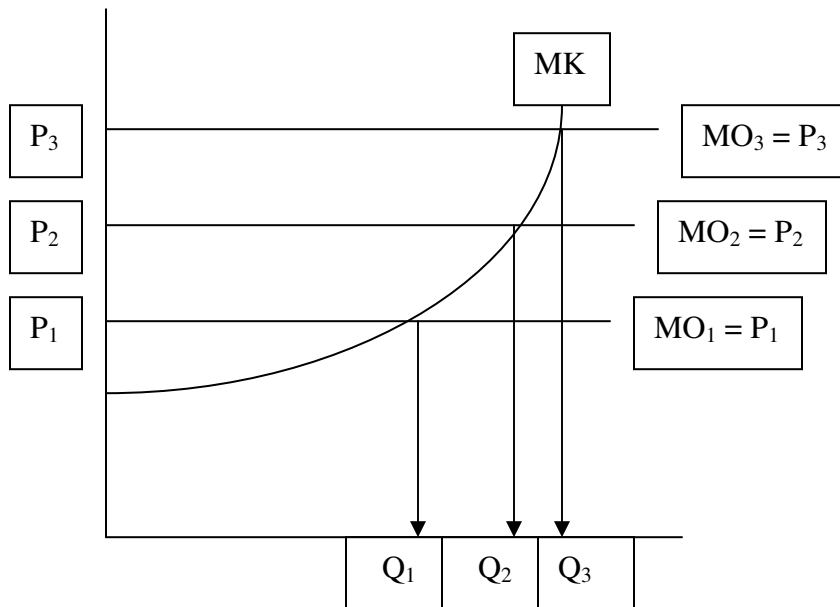
Q_e is de hoeveelheid waarbij de winst maximaal is. De winst per product (gemiddelde winst) is de verticale afstand tussen GO en GTK. Immers: $GW = GO - GTK$.

De totale winst is de gemiddelde winst (GW) vermenigvuldigd met de hoeveelheid.

Immers: $TW = GW \times Q$.

De aanbodcurve van de individuele producent:

We zijn nu toe aan de constructie van de aanbodcurve van de individuele producent. Immers een aanbod curve geeft het verband tussen de prijs en de aangeboden hoeveelheid. Hierboven hebben we gezien dat de aangeboden hoeveelheid, bij een naar maximale winst strevende ondernemer, gevonden kan worden door het punt op de marginale kostenlijn te zoeken waar de marginale kosten gelijk zijn aan de prijs (= MO). Maar dat betekent dat de MK-lijn de aanbodlijn is van de individuele producent. Onderstaande grafiek laat dat nog eens duidelijk zien.

Toelichting bij de grafiek:

In de grafiek is een MK-lijn getekend met drie verschillende MO-lijnen. Iedere MO-lijn hoort bij een andere prijs. Op deze manier kunnen we voor iedere prijs aflezen welke hoeveelheid de producent aanbiedt. De MK-lijn is duidelijk de aanbodlijn van de producent.

MK-lijn als aanbodlijn:

We moeten ons vervolgens afvragen of de hele MK-lijn gezien kan worden als aanbodcurve. Anders gesteld: zal de producent er altijd voor kiezen die hoeveelheid te produceren waarbij MO = MK?

Het antwoord luidt nee!

Zoals we al eerder hebben opgemerkt kan de maximale winst ook een minimaal verlies zijn. Maar als er verlies wordt geleden kun je je natuurlijk de vraag stellen of het wel zinnig is om te produceren. Misschien is het dan wel beter helemaal niets te produceren.

Als een ondernemer besluit om niets te produceren moet je wel bedenken dat hij op korte termijn niet meteen van al zijn kosten af is. Een deel van zijn kosten (de constante

kosten) zijn al gemaakt en kunnen niet zomaar worden teruggedraaid. Dit zijn zogenaamde verzonken kosten. Dit betekent dat als er niets wordt geproduceerd er geen variabele kosten zijn maar wel constante kosten. Het verlies is dan dus gelijk aan de constante kosten. Zou het nu niet verstandiger zijn om wel te produceren?

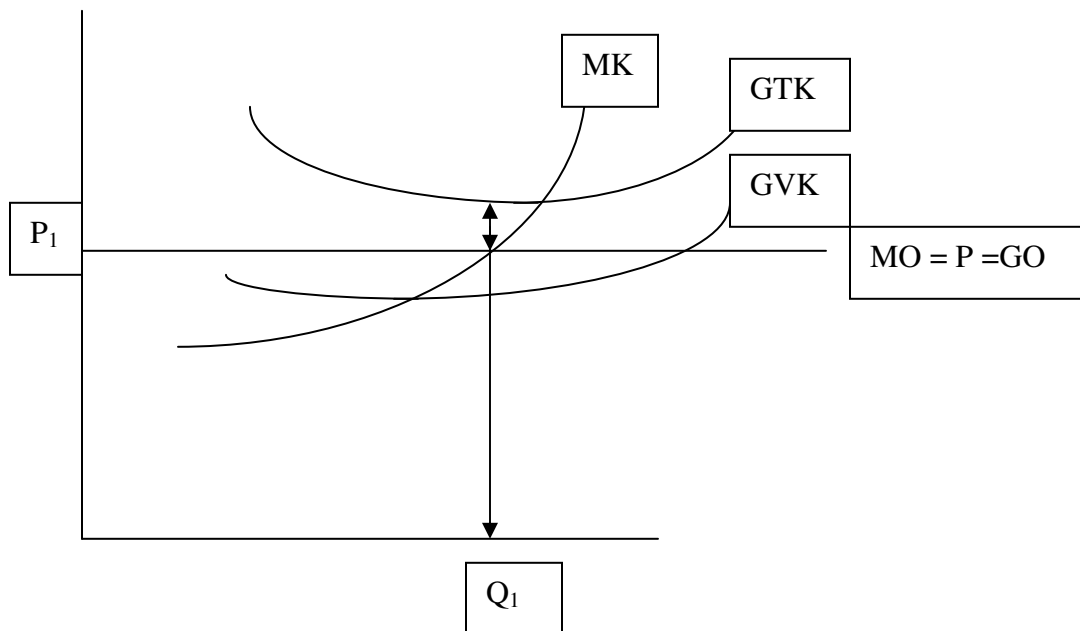
Het is verstandiger wel te produceren als de prijs hoger is dan de GVK (gemiddelde variabele kosten). Dit betekent dat je opbrengst van een product hoger is dan je kwijt bent aan de variabele kosten van dat product. Dit betekent dat je een deel van de constante kosten goed maakt.

Op de lange termijn ligt het natuurlijk wat anders. Als de prijs onder de GTK komt en je dus verlies maakt is het beter helemaal te stoppen. Op de lange termijn kun je namelijk besluiten je kapitaalgoederen te verkopen. Je hebt dan geen constante kosten meer.

We kunnen nu dus het volgende concluderen:

Op korte termijn is de aanbodcurve van de individuele producent gelijk aan de MK-lijn voor zover deze boven de GVK-lijn ligt. Op lange termijn is het de MK-lijn voor zover deze boven de GTK-lijn ligt.

Onderstaande grafiek laat dit nog eens zien:

Toelichting bij de grafiek:

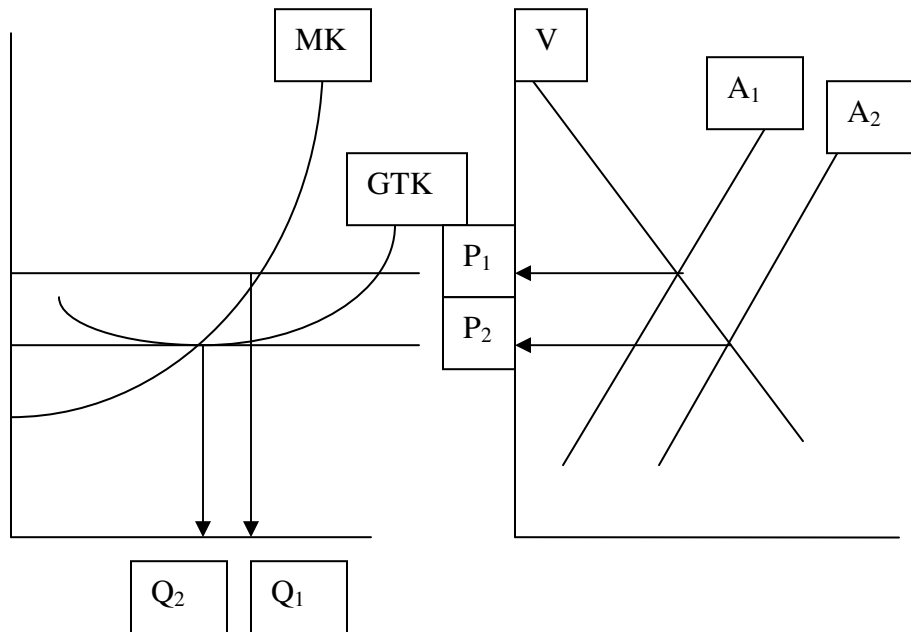
De prijs (P_1) ligt zo laag dat de hoeveelheid (Q_1) waarbij optimaal wordt geproduceerd een hoeveelheid is waarbij verlies wordt geleden. Het verlies per product is de verticale afstand tussen de GTK en de GO. Echter omdat de prijs (P_1) hier nog boven de GVK ligt is het verlies kleiner dan wanneer er helemaal niets wordt geproduceerd. Als de prijs onder de GVK had gelegen was het beter geweest om te stoppen met produceren.

De collectieve aanbodlijn:

De collectieve aanbodlijn wordt gevonden door de individuele aanbodlijnen op te tellen. Dit betekent dat je bij iedere prijs optelt wat de verschillende producenten aanbieden. Door deze collectieve aanbodlijn en de collectieve vraaglijn wordt de prijs op de markt bepaald.

Als de prijs zo hoog is dat er door de individuele producenten winst wordt gemaakt zullen er nieuwe producenten toetreden tot de markt. Dit betekent dat het aanbod toeneemt (de aanbodcurve verschuift naar rechts). Hierdoor daalt de prijs. Door de dalende prijs neemt de winst van de individuele producenten af. Dit gaat door totdat de individuele producenten geen winst meer maken.

De volgende grafiek laat dit zien:

Toelichting bij de grafiek:

Aanvankelijk hebben we te maken met aanbodcurve A₁. De prijs van het product bedraagt dan P₁. De individuele producent heeft maximale winst bij Q₁. Bij deze hoeveelheid is er ook inderdaad winst. Immers de GO-lijn loopt boven de GTK-lijn. Omdat er winst wordt gemaakt treden er nieuwe aanbieders toe tot de markt. De aanbodcurve verschuift naar rechts. De prijs op de collectieve markt daalt. Door de daling van de prijs op de collectieve markt daalt de MO = GO = P-lijn van de individuele producent. Hierdoor daalt zijn winst. Dit proces gaat door tot de prijs gelijk is aan P₂. De individuele producent maakt nu geen winst meer. De GTK is gelijk aan de GO.

We kunnen zien dat de individuele producent nu produceert tegen minimale gemiddelde totale kosten. De productie vindt op een efficiënte manier plaats.